

Sökkritik, Källkritik och AI

Om att **googla** smart, vara källkritiskt medveten och förstå generativ AI

En process

Informationssökning - Hur hittar jag det jag söker?

Sökkritik - Hur fungerar verktygen?

Källkritik - Hur vet jag att det är sant?

Källtillit - Varför litar jag på detta?

Artificiell Intelligens (AI) - Hur förhåller vi oss till detta?

Sökkritik

- Exemplet **Google**
  - ↪ **Företag** med ekonomiska intressen
  - ↪ **Träfflista, Data och Algoritm** - Varför blir det som det blir?
  - ↪ **Anpassat informationsflöde (Filterbubbla)** - Sökmotorers algoritmer + Våra egna övertygelser = Information vi “vill ha”

Sökkritik

- Fler exempel
  - ↪ **DuckDuckGo** - Egna sökresultat, spårar ej användare
  - ↪ **Ecosia** - Använder pengar från sökningar till plantering av träd
  - ↪ **Startpage** [Startpage.com](https://www.startpage.com) - Googles resultat, men data skickas ej dit
  - ↪ **Yandex** - Rysk sökmotor, annat informationsflöde än i västvärlden
  - ↪ **Qwant** - Sparar ingen data från användarna - spräcker filterbubblan?
  - ↪ **Baidu** - Kinesisk sökmotor, annat informationsflöde

Sök- & Källkritik

- **Sociala medier och Streamingtjänster**

- ↳ **Ekonomi**

- ↳ **Data + Algoritm = Anpassat informationsflöde**

- ↳ **Proflering och Kartläggning**

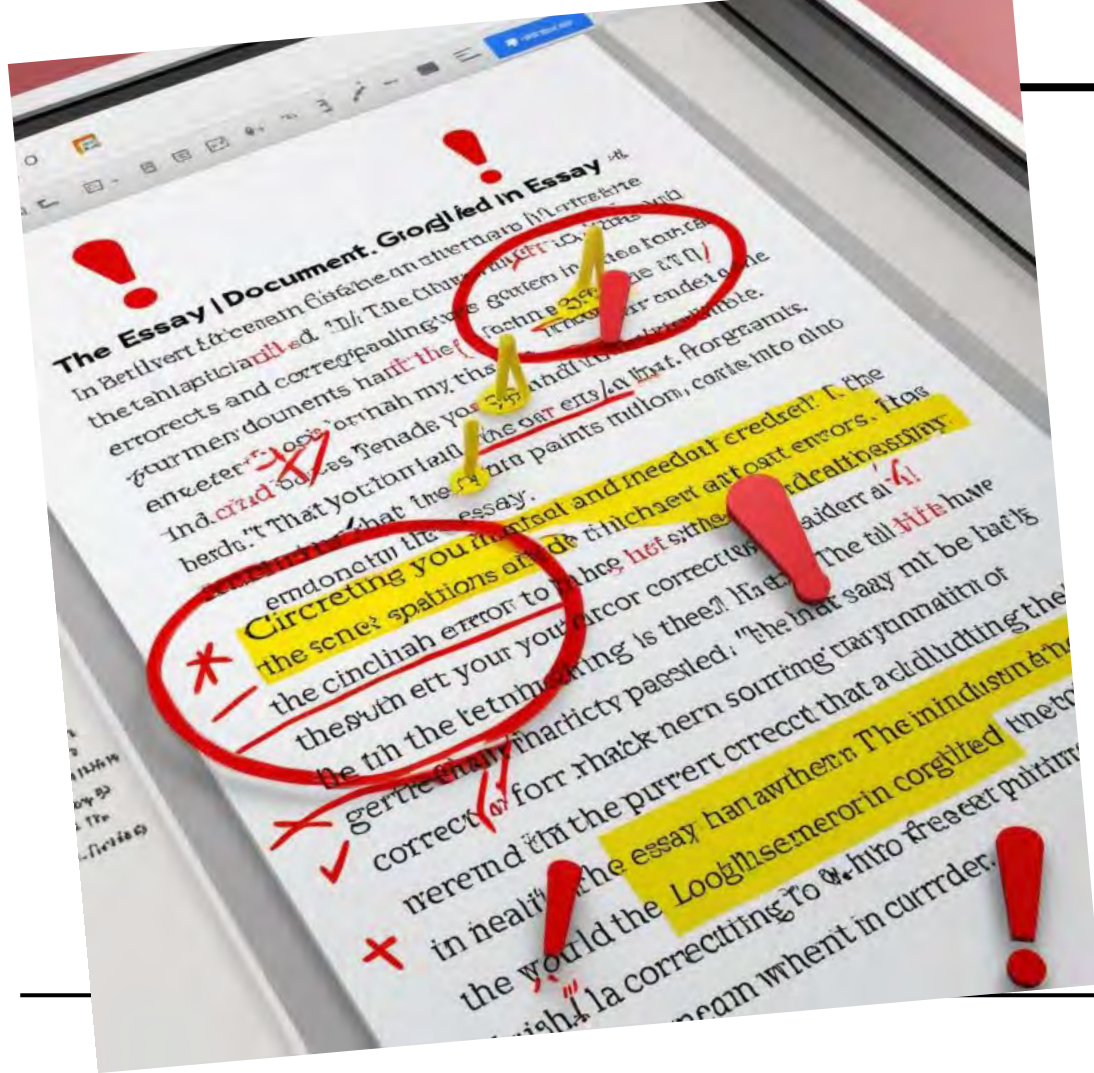

Källkritik & Generativ AI

- Från källkritik till sakkritik
    - ↳ AI-Genererat innehåll utan källhänvisning
    - ↳ Utmaning: Från bedömning av en **källas trovärdighet** till bedömning av ett **kunskapsinnehåll**
    - ↳ **Skolbibliotekets roll**
      - Utveckla elevers **digitala kompetens**
      - Visa vad som stämmer (**fakta**)
      - Visa vilka **källor** som är **trovärdiga(st)**
-

Generativ AI inom utbildning

- **“Vaccin”**: Medvetenhet om HUR det fungerar.
    - ↳ Viktigt att skapa en kultur av kontinuerlig reflektion och ett kritiskt öga
    - ↳ Ge eleverna verktyg:
      - **Varför?** Vad kan vara skälet till att något kan vara “fake”? Motiven bakom.
      - **Hur** fungerar det och hänger ihop?
    - ↳ **Medvetenhet kring algoritmisk diskriminering**
      - Vilka **normer och värderingar** är vår bot tränad på?
      - Hur kan detta **påverka** det innehåll och i förlängningen de källor vi hamnar på?
-

Sökkritik, Källkritik och AI

Tack!

mans.sorensson@malmo.se

helenawalkerliden@malmo.se

